

O novo traxe de EEUU resucita a controversia sobre os beneficios de novos materiais nos xogos olímpicos.

Mentres Bosco disfraza aos atletas españois con estampados imposibles para os Xogos Olímpicos , Nike proporcionou a EEUU un traxe de competición que promete conseguir medallas: TurboSpeed . O traxe, confeccionado con sofisticados materiais e probado durante 1.000 horas no túnel de vento, pretende simular a capacidade aerodinámica das bólas de golf con redondos buracos colocados estratexicamente. Grazas á súa suposta capacidade aerodinámica, os velocistas mellorarán as súas marcas en 0,023 segundos nos 100 metros, promete a marca de roupa deportiva.

Unha ganancia de 0,2% que supoñen, din, 0,13 metros de vantaxe. Cifras case microscópicas pero que na proba reina da velocidade poden supor o salto dun chanzo no podio. En Pequín 2008 , o segundo tras Usain Bolt foi Richard Thompson, con 9,89 segundos, dúas centésimas por encima de Walter Dix (9,91), que á súa vez superou a Churandy Martina (9,93) pola mesma e escasa vantaxe. De ser verdade o que anuncia Nike, se Dix ou Martina tivesen o seu traxe, os metais repartíronse doutro xeito.

Dos grandes competidores polo podio nos 100 metros, só disporán do TurboSpeed os

norteamericanos Tyson Gai e Justin Gatlin
. Nike, cuxo principal obxectivo é vender os seus produtos prometendo grandes avances, tamén fornece este traxe a
alemáns
,
rusos
,
ucraínos
e
chineses
.

Se fosen certas as proxeccións da marca, moi difíciles de comprobar dados as diminutas marxes, jamaicanos, trinitenses e demais corredores poderían sentirse prexudicados. *O fillo do vento* ,
Carl Lewis, a soldo da marca, asegura que
non é inxusto
: “As marcas aínda non se romperon. Aínda hai que correr. A tecnoloxía mellora, é a súa propia natureza, pero iso non me molesta en absoluto”.

A controversia é identificar a que podemos denominar doping tecnolóxico, un problema que asalta ao Comité Olímpico Internacional e a todas as federacións deportivas de competición en competición. “Non é o propio deporte o que promove a innovación nos equipamentos utilizados polos atletas, senón os fabricantes destes produtos”, explica Kim Blair, do
programa para a innovación no deporte do MIT
. “Promoven as súas
innovacións
creando mellores produtos para os atletas olímpicos, coa esperanza de que os seus produtos se vexan nun escenario mundial, e por tanto impulsen as vendas”.

Por que este pequeno salto de 0,2% debería ser aceptado e outros maiores, como o que afectou á natación en 2008 e 2009, deben frearse? Nos Xogos Olímpicos de Pequín viviuse o nunca visto: os nadadores bateron
25 marcas do mundo e 65 marcas olímpicas
. Só dúas marcas previas permanecían en pé ao final do evento.

Dos esteroides aos traxes de corpo enteiro

Un ano máis tarde, nos Campionatos do Mundo de Roma batéronse 43 marcas mundiais. O mellor antecedente para estes rexistros eran os Xogos de Montreal con 29 marcas e o esmagador dominio dos esteroides usados polos nadadores do Leste. Comezou a falarse de dopaxe tecnolóxica e o evento quedou lembrado como os Xogos de Plástico. Un traxe de baño, o LZR Racer, deseñado coa axuda da NASA por Speedo tiña a culpa de todo. En dous anos, caeron 255 plusmarcas.

En 2010 xa estaba prohibido. E tardouse dous anos en volver romper unha marca mundial. “Todo o mundo cría que non se volvería a bater un desde a prohibición dos bañadores”, suspirou Ryan Lochte ao apuntarse o tanto nos mundiais de Shangái de 2011. Os traxes provocaban unha mellora de ao redor dun 2% sobre o rendemento habitual. Os TurboSpeed unha mellora do 0,2%. Onde está a marxe aceptable polo COI? Un 1%, menos?

Como lembra Kim Blair nun estudo que se publica hoxe en Nature Materials, hai deportes que melloraron os seus rendementos de forma exponencial desde que naceron os Xogos Olímpicos, en 1896. O ciclismo, cunha mellora de até un 221% nas súas marcas, é o que máis destaca, pero a progresión do 86% do salto con pértega (nos primeiros xogos, 3,30 metros; en 2008, 5,96 metros) e do 95% na xavelina demostran até que punto os rexistros dependen dos materiais.

“É difícil identificar un deporte no que a tecnoloxía non tivese un gran impacto, xa sexa a través do equipo utilizado polos atletas, pola tecnoloxía utilizada no adestramento e a análise de rendemento, ou a tecnoloxía utilizada nas instalacións e pistas”, explica Blair.

Á marxe dos controvertidos bañadores, as piscinas son agora moito máis rápidas que no pasado grazas a melloras no seu deseño para reducir ao mínimo a resistencia dos nadadores. Ademais, como parte do adestramento, úsanse monitores de ritmo cardíaco, análise de vídeo de alta velocidade, probas de acedo láctico en sangue e outros avances utilizados de forma xeneralizada para optimizar o rendemento e os plans de formación.

“Non creo que ninguén vise un beneficio no uso de traxes de baño de la no século XIX, e con todo a FINA decidiu que os traxes de corpo enteiro eran demasiado. A decisión ten que equilibrar as necesidades dos atletas, os afeccionados e os patrocinadores”, asegura este experto.

O problema xorde cando non todos os atletas teñen a man os mesmos recursos. A piscina é a mesma para todos os nadadores, os traxes, non. Deberíase pór freo a estas armas deportivas? “É complicado decidir se a tecnoloxía debería ser prohibido no deporte, xa que require unha decisión ben pensada, con todas as partes interesadas, incluídos os atletas e o seu sistema de apoio (adestradores, preparadores, etc), os patrocinadores e os afeccionados”, responde Blair.

Para este experto, existe un desafío constante das distintas disciplinas aos órganos de goberno do deporte para que sexan capaces de atopar ese equilibrio correcto fronte aos avances tecnolóxicos, mantendo as tradicións e as esencias do deporte. “O meu traballo é conducir o proceso creativo e innovador para desenvolver novas tecnoloxías para os atletas. É traballo doutros manter o equilibrio adecuado entre o progreso e o deporte para asegurar o crecemento continuo do rendemento”.

O 5 de agosto, cando se corren a semifinal e a final dos 100 metros masculinos, poderase comprobar (ou sospeitar) o verdadeiro rendemento destes novos traxes que chegaron ás pistas. Usain Bolt correrá con roupa deseñada pola filla de Bob Marley. A final de contas, a marca do mundo bateuno cunha camiseta solta.